

జగన్నాథ్ అగర్వాల్

వర్సెస్

స్టేట్ ఆఫ్ ఒరిస్సా

(జె. ఎల్. కపూర్, ఎం. హిదాయతుల్లా, జె. సి. షా న్యాయమూర్తులు)

రాష్ట్ర చర్యలు - వ్యవధి - రాష్ట్రం ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి మరియు విచారించడానికి - రాష్ట్ర చట్టం, ముగింపులో ఉంటే - అడ్మినిస్ట్రేషన్ ఆఫ్ మయూర్భంజ్ స్టేట్ ఆర్డర్, 1949, cl. 9.

మయూర్భంజ్ రాష్ట్ర మహారాజుపై అప్పీలుదారు రెండు డబ్బు దావాలను వేసి ఉన్నాడు. జనవరి 1, 1949 నుండి, రాష్ట్రం ఒరిస్సా ప్రావిన్స్ లో విలీనం చేయబడింది. ఒరిస్సా ప్రభుత్వం ద్వారా ప్రకటించబడిన మయూర్భంజ్ స్టేట్ ఆర్డర్, 1949 యొక్క అడ్మినిస్ట్రేషన్ యొక్క క్లాజ్ 9, మహారాజుకు వ్యతిరేకంగా డబ్బు దావాలు కలిగి ఉన్న వ్యక్తులందరినీ ఆ తరపున అధికారం కలిగిన అధికారికి తెలియజేయమని పిలుపునిచ్చే నోటిఫికేషన్ ను జారీ చేయబడింది. నోటిఫికేషన్ జారీ చేసిన తర్వాత అప్పీలుదారు తన రెండు దావాలను దావా కోసం నియమించిన అధికారి ముందుంచారు. దావాల కోసం నియమించిన అధికారి దావాలను గణనీయంగా అంగీకరిస్తూ నివేదికను రూపొందించారు. ఈ నివేదిక మెంబర్ (మూడవ), రెవెన్యూ బోర్డుకు సమర్పించబడింది. అప్పీలుదారుకు ఎలాంటి విచారణకు అవకాశం ఇవ్వకుండానే దావాలు పరిమితి ద్వారా నిరోధించబడిన కారణంగా తిరస్కరించబడ్డాయి. అప్పీలుదారు సమీక్ష కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్నాడు మరియు అతను ఆధారపడిన పత్రాలను సమర్పించాడు, అయితే అప్పీలుదారునికి విచారణకు అవకాశం ఇవ్వకుండానే రెవెన్యూ బోర్డు ఈ విషయాన్ని సమీక్షించడానికి నిరాకరించింది. అప్పీలుదారు వాదిస్తూ,

అప్పీలుదారునికి విచారణకు సరైన అవకాశం ఇవ్వకుండా విషయాన్ని నిర్ణయించే రెవెన్యూ బోర్డులో సహజ న్యాయ సూత్రాల ఉల్లంఘన జరిగింది. దావాలను తిరస్కరించడం రాష్ట్ర చర్య అని, కొత్త సార్వభౌమ రాజ్యాన్ని పాత పాలకుడి బాధ్యతలను అంగీకరించమని న్యాయస్థానాలు బలవంతం చేయలేవని, అయితే కొత్త సార్వభౌమ రాజ్యాన్ని తాను ఎంచుకునే విధంగా విచారణ చేయవచ్చని ప్రతివాది వాదించారు. అప్పీలుదారుకు విచారణ ఇవ్వాలని ఒత్తిడి చేయలేదు. దావాలను ఆహ్వానించి, దావాల కొరకు నియమించిన అధికారి ఆమోదించినప్పుడు రాష్ట్ర చర్యలు ముగిసిందని అప్పీలుదారు బదులిచ్చారు.

నిర్ణయించబడింది, దావాల తిరస్కరణ రాష్ట్రం యొక్క చర్య అని, దానిని సవాలు చేయలేమని పేర్కొంది. కొత్త సార్వభౌమాధికారి, స్పష్టంగా లేదా పరోక్షంగా, దావాలను అంగీకరించకపోతే, మున్సిపల్ కోర్టులకు ఈ విషయంలో అధికార పరిధి ఉండదు. దావాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం అనుమతించినప్పుడు లేదా దావాల కోసం నియమించిన అధికారి తన నివేదికను సమర్పించినప్పుడు రాష్ట్ర చర్యలు ముగియలేదు. విచారణ రాష్ట్ర ప్రయోజనాల కోసమే తప్ప హక్కుదారులకు హక్కులు కల్పించడం కోసం కాదు. దావాలకు ప్రభుత్వం ఆమోదం లభించే వరకు లేదా ప్రభుత్వాన్ని కట్టడి చేయాలని చెప్పగలిగే కొందరు అధికారాలు, రాష్ట్ర చర్యలకు ఇప్పటికీ అవకాశం ఉంది. దాల్మియా, దాద్రి సిమెంట్ కో. లిమిటెడ్ v. కమీషనర్ ఆఫ్ ఇన్ కమ్ టాక్స్, [1959] SCR- 729 స్టేట్ ఆఫ్ సౌరాష్ట్ర v. మెమోన్ హాజీ ఇస్మాయిల్ హాజీ, [1960] 1 SCR 537 మరియు వాజే సింగ్ జీ జోరావర్ సింగ్ v. రాష్ట్ర కార్యదర్శి భారతదేశం, (1924) LR 51 IA 357, ఆధారపడింది.

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీళ్ల నం. 666 మరియు 667 ఆఫ్ 1957.

అప్పీలుదారుని కోసం ఎన్. సి. ఛటర్జీ మరియు జి. సి. మాథుర్.

ప్రతివాదులకోసం ఎ.వి. విశ్వనాథ శాస్త్రి, కె.ఎన్. రాజగోపాల శాస్త్రి మరియు టి.ఎమ్. సేన్.

1961, మార్చి 8 న కోర్టు తీర్పును వెలవరించిన వారు,

హిదయతుల్లా, జె :- ఈ రెండు అప్పీళ్లు చట్టం యొక్క సాధారణ ప్రశ్నను లేవనెత్తాయి మరియు వాటితో కలిసి వ్యవహరించడం సౌకర్యంగా ఉంటుంది. మాజీ మయూర్భంజ్ రాష్ట్రం మరియు మయూర్భంజ్ మాజీ పాలకుడికి వ్యతిరేకంగా తనకు ఉన్న దావాను అమలు చేయాలని కోరిన జగన్నాథ్ అగర్వాలా ఒరిస్సా హైకోర్టు తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా (సర్టిఫికేట్ తో) వారు దాఖలు చేశారు.

రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద రెండు పిటిషన్ల నుండి అవి ఉత్పన్నమవుతాయి. మాండమస్ రిట్ మరియు మొదలైన వాటి కోసం, ఒరిస్సా హైకోర్టు అప్పీల్ కింద తన ఆర్డర్ ద్వారా కొట్టివేసింది.

1943 సంవత్సరంలో మయూర్భంజ్ మహారాజు, పంజాబ్ లో పారిశ్రామిక మద్యం మరియు సుఖుంద తైలం

తయారీకి మరియు గోధుమలు మరియు బార్లీల కొనుగోళ్లకు వ్యాపారాన్ని స్థాపించడానికి జగన్నాథ్ అగర్వాలాతో ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నట్లు తెలుస్తోంది. 1957 యొక్క సివిల్ అప్పీల్ నం. 666 ఆఫ్ 1957 వ్యాపార స్థాపనకు, మరియు తయారీకి సంబంధించినది మరియు 1957 యొక్క సివిల్ అప్పీల్ నం. 667, గోధుమ మరియు బార్లీ కొనుగోళ్లకు సంబంధించినది. వ్యాపార స్థాపనకు సంబంధించి, అప్పీలుదారు కోరినది, అవసరమైన మూలధనాన్ని పార్టీలు సమాన వాటాలలో అందించాలని మరియు లాభనష్టాలను కూడా సమానంగా పంచుకోవాలని అంగీకరించారు. కొనుగోళ్ల విషయానికొస్తే, అప్పీలుదారు అవసరమైన డబ్బును అడ్వాన్స్ చేయాల్సి ఉంటుంది మరియు మయూర్భంజ్ రాష్ట్ర రవాణాకు అవసరమైన అనుమతులు మరియు సౌకర్యాలను అందించాలి.

ఈ ఒప్పందాన్ని కొనసాగించడానికి, అప్పీలుదారు తాను ఒక కర్మాగారాన్ని స్థాపించి వ్యాపారాన్ని ప్రారంభించాడు, కానీ మహారాజు మూలధనం లో తన వాటాను అందించడానికి బదులు, ఆ మొత్తాన్ని చెల్లిస్తానని వాగ్దానం చేస్తూ తన తరపున వ్యాపారం ప్రారంభించమని అప్పీలుదారుని కోరాడు. కర్మాగారం నిర్మించబడింది, మరియు అది ఉత్పత్తికి వెళ్ళింది, కానీ తరువాత మూసివేయబడింది, నష్టం మొత్తం రూ. 2,80,875-9-3. మొదటి సందర్భంలో, మహారాజా మరియు రాష్ట్రానికి వ్యతిరేకంగా అప్పీలుదారు యొక్క దావా రూ. 1,40,400 అసాధారణమైనది. రెండో కేసులో అప్పీలుదారు ముందుగా రూ. 50,000 చెల్లించాడు మరియు ఇంకా ఖర్చులకు గాను రూ. 3,741-7-9 చెల్లించబడినది. మయూర్భంజ్ రాష్ట్రం రవాణాకు అవసరమైన అనుమతులు మరియు సౌకర్యాలను సేకరిస్తానని చేసిన వాగ్దానం విఫలమైంది, అందువల్ల అప్పీలుదారు పంజాబ్ లో ఆహారధాన్యాలను విక్రయించవలసి వచ్చింది మరియు తద్వారా నష్టం రూ. 14,844-0-3. ఈ మొత్తం మహారాజు చెల్లిస్తానని వాగ్దానం చేశాడని అప్పీలుదారు ఆరోపించాడు.

జనవరి 1, 1949 నుండి, మయూర్భంజ్ రాష్ట్రం ఒరిస్సా ప్రావిన్స్ లో విలీనం చేయబడింది మరియు అదే రోజున, ఒరిస్సా ప్రభుత్వం అడ్మినిస్ట్రేషన్ ఆఫ్ మయూర్భంజ్ స్టేట్ ఆర్డర్, 1949 సెక్షన్ 4 కింద, అదనపు ప్రాంతీయ అధికార పరిధి చట్టం, 1947 (47 ఆఫ్ 1947) ప్రకటించింది. ఆ ఉత్తర్వు మయూర్భంజ్ రాష్ట్రంపై దావాలను ప్రభుత్వం పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి అనుమతించింది.

ఆర్డర్లోని క్లాజ్ 9, ఇది మెటీరియల్ గా ఉన్నంతవరకు, ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

"9. రాష్ట్ర పాలకుడికి వ్యతిరేకంగా దావాలు. (ఎ) అడ్మినిస్ట్రేటర్ వీలైనంత త్వరగా గెజిట్ లో ఇంగ్లీష్ మరియు మాతృభాషలో రాష్ట్రానికి లేదా రాష్ట్రానికి వ్యతిరేకంగా , తక్షణమే అమలు చేయగలిగిన లేదా చేయకున్నా , నగదు దావాలు కలిగి ఉన్న వ్యక్తులందరికీ పిలుపునిస్తూ ఒక నోటిఫికేషన్ ను ప్రచురించాలి. ఆ రాష్ట్ర పాలకుని హోదాలో రాష్ట్ర పాలకుడు , నోటిఫికేషన్ తేదీ నుండి మూడు నెలలలోపు ఈ తరుపున (ఇకపై పేర్కొన్న అధికారి అని పిలుస్తారు) ద్వారా అధీకృత అధికారికి వ్రాతపూర్వకంగా తెలియజేయాలి.

(బి) నోటీసు అటువంటి ప్రదేశాలలో మరియు నిర్వాహకుడు ప్రత్యేక లేదా సాధారణ ఉత్తర్వుల , ఆదేశానుసారం ద్వారా ఇతర పద్ధతిలో కూడా ప్రచురించబడుతుంది.

(సి) అటువంటి ప్రతి హక్కుదారుడు , సబ్-పేరాగ్రాఫ్లో పేర్కొన్న వ్యవధిలోపు (ఎ) తన దావాను వ్రాతపూర్వకంగా పేర్కొన్న అధికారికి తెలియజేయాలి. దాని పూర్తి వివరాలతో మరియు అటువంటి వ్యవధి ముగిసిన తర్వాత సమర్పించబడిన ఏదైనా దావా సమగ్రహముగా తిరస్కరించబడుతుంది.

(డి) ఎంట్రీలతో సహా పుస్తకంలోని ప్రతి పత్రం , అతను తన క్లెయిమ్ ను ఆధారం చేసుకున్న హక్కుదారుని యొక్క ఆధీనంలో లేదా అతని నియంత్రణలో ఉన్న ఖాతా యొక్క దావా స్టేట్ మెంట్ తో పాటు పేర్కొన్న అధికారి ముందు సమర్పించబడుతుంది:

(ఎఫ్) మునుపటి ఉప-పేరాలో ప్రభుత్వం లేదా ఏదైనా స్థానిక అధికారం యొక్క ఏదైనా ద్రవ్య దావాకు వర్తించదు.

(జి) పేర్కొన్న అధికారి తనకు తగినట్లుగా భావించే విచారణ చేసిన తర్వాత, సబ్-పేరాగ్రాఫ్ (సి) కింద నోటిఫై చేయబడిన ఏ దావాలను పూర్తిగా లేదా పాక్షికంగా అనుమతించాలో మరియు ఏవి అనుమతించకూడదో నిర్ణయించుకోవాలి మరియు అతని నిర్ణయం ధృవీకరించబడాలి అడ్మినిస్ట్రేటర్ ద్వారా, పేర్కొన్న అధికారి హక్కుదారులకు వ్రాతపూర్వక నోటీసు ఇవ్వాలి. నిర్వాహకుని నిర్ణయమే అంతిమమైనది మరియు ఏదైనా కోర్టులో ప్రశ్నించుటకు బాధ్యత వహించదు.

(హ) ఆ రాష్ట్ర పాలకుని హోదాలో రాష్ట్రానికి వ్యతిరేకంగా లేదా రాష్ట్ర పాలకుడికి వ్యతిరేకంగా

ఏదైనా ద్రవ్యపరమైన దావాను పరిశోధించడానికి ఏ న్యాయస్థానం అధికార పరిధిని కలిగి ఉండదు మరియు అటువంటి దావా ఈ పేరాలోని నిబంధనలకు అనుగుణంగా మాత్రమే నిర్ణయించబడుతుంది.

(i) అడ్మినిస్ట్రేటర్ ఈ పేరా కింద తన అధికారాలను అడిషనల్ డిస్ట్రిక్ట్ మేజిస్ట్రేట్ స్థాయి కంటే తక్కువ కాకుండా తనకు లోబడి ఉన్న ఏ అధికారికైనా అప్పగించవచ్చు.

(j) ఈ పేరాలోని నిబంధనలు 1 జనవరి 1949న లేదా ఆ తర్వాత ఉత్పన్నమైన చర్య యొక్క కారణం ఆధారంగా రాష్ట్రానికి వ్యతిరేకంగా ఏ దావాకు వర్తించవు మరియు అటువంటి దావా పేరా 5 కింద వర్తించబడిన లేదా అమలులో ఉన్న చట్టాలకు అనుగుణంగా పరిష్కరించబడుతుంది."

అడ్మినిస్ట్రేటర్ తరపున అటువంటి దావాలతో వ్యవహరిస్తున్న దావాలకోసం నియమించిన అధికారి పరిశీలన కోసం అప్పీలుదారు తన రెండు దావాలకు ప్రాధాన్యతను ఇచ్చారు. దావాలకోసం నియమించిన అధికారి మొదటి దావాకు సంబంధించి జూన్ 20, 1951న అడ్మినిస్ట్రేటర్ కు ఒక నివేదికను అందించారు మరియు యోగ్యతలను పరిశీలించిన తర్వాత ఈ క్రింది విధంగా తన తీర్మానాలను ఇచ్చారు:

"దావా చేసిన వ్యక్తి తన దావాకు మద్దతుగా నా ముందు ఉంచిన సాక్ష్యాన్ని పరిశీలిస్తే , అతను రూ. 1,37,785-13-7- 1/2 మొత్తానికి అర్హుడని నేను గుర్తించాను. దావా చేసిన వ్యక్తి అతని బకాయిలను తిరిగి చెల్లించే తేదీ వరకు అతనికి సంవత్సరానికి 4% శాతం వడ్డీని అనుమతించాలని అభ్యర్థించారు. అతనికి 1-4-43 నుండి 28-2-49 వరకు వడ్డీని అనుమతించారు మరియు ఆ తర్వాత వడ్డీ పొందాలని నేను భావిస్తున్నాను. తన బకాయిలను తిరిగి చెల్లించే తేదీ వరకు సంవత్సరానికి @4 % శాతం. ఈ దావా కేసును దాఖలు చేసిన తర్వాత దావాదారు చేసిన తదుపరి అభ్యర్థన ,ముందుగా చేసిన చెలింపులో సగం వాటా కోసం దావాదారు డిమాండ్ కు సంబంధించినది , ఈ సందర్భంలో దానిని స్వీకరించలేము.

మయూర్ భంజ్ స్టేట్ ఆర్డర్ , 1949 యొక్క అడ్మినిస్ట్రేషన్ క్లాజ్ 9(g) ప్రకారం మయూర్ భంజ్ జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ ద్వారా రెవెన్యూ కమీషనర్, ఒరిస్సా, కటక్ కి సమర్పించబడింది."

ఇతర కేసులో, అప్పీలుదారు తన వాదనను రుజువు చేసి రూ. 14,844-0- 3, మరియు వడ్డీ మొత్తం రూ. 5,303-14-0. ఈ నివేదిక జిల్లా

మేజిస్ట్రేట్, మయూర్ భంజ్ ద్వారా మెంబర్ (తృతీయ) , రెవెన్యూ బోర్డు , ఒరిస్సా, కటక్ కు సమర్పించబడింది.

జూన్ 28, 1952న, అప్పీలుదారుడు డిప్యూటీ సెక్రటరీ , బోర్డ్ ఆఫ్ రెవెన్యూ , ఒరిస్సా, కటక్ నుండి మెమో రాండమ్ను అందుకున్నాడు, అది క్రింది విధంగా ఉంది:

"ప్రియమైన శ్రీ అగర్వాలా,

1-10-51 మరియు 7-9-50 తేదీలలో మీ పిటిషన్లను ప్రస్తావిస్తూ , దావాలు పరిమితితో నిషేధించబడతాయని ప్రభుత్వం సూచించబడినందున అవి తిరస్కరించబడినట్లు చెప్పవలసిందిగా నేను నిర్దేశించబడ్డాను.

మీ భవదీయులు,

Sd. గోవింద్ త్రిపాఠి".

అప్పీలుదారు సమీక్ష కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్నట్లు కనిపిస్తోంది మరియు ఇవి కొనసాగుతున్న వ్యాపారాలు అని చూపించడానికి మరియు కొనసాగే దావా లేని చట్టాన్ని సూచించడానికి అతని వద్ద ఉన్న ఏదైనా పత్రం లేదా పత్రాలను బోర్డు ముందు సమర్పించమని నవంబర్ 8, 1952న అడిగారు. పరిమితి ద్వారా వ్యాపారాన్ని నిరోధించవచ్చు. అప్పీలుదారు బోర్డ్ ఆఫ్ రెవెన్యూ ముందు ఆధారపడే పత్రాలు ఈ కోర్టు రికార్డులో ముద్రించబడలేదు , అయితే ఏప్రిల్ 2, 1953న అప్పీలుదారు యొక్క న్యాయవాదులకు బోర్డ్ ఆఫ్ రెవెన్యూ ఈ విషయాన్ని సమీక్షించడానికి నిరాకరించిన సమాచారం. మొదటి సందర్భంలో, వీలినానికి ముందే రెవెన్యూ మంత్రి , మయూర్భంజ్ రాష్ట్రం , అక్టోబరు 26, 1948 నాటి తన ఉత్తర్వుల ద్వారా అప్పీలుదారుడు సమర్పించిన దావాను ఈ క్రింది ప్రయోజనం వలన తిరస్కరించినట్లు కూడా కనిపిస్తుంది:

"జాయింట్ స్టాక్ కంపెనీ ఏర్పాటు చేయలేదు లేదా వ్రాతపూర్వక ఒప్పందం కుదుర్చుకోలేదు మరియు చివరకు పరిష్కరించబడింది కాబట్టి, Mr. J. అగర్వాలా ప్రతిపాదించిన దావాలను రాష్ట్రం గుర్తించాల్సిన అవసరం లేదు.

Sd. బి. మోహపాత్ర

(రెవెన్యూ మంత్రి, మయూర్భంజ్)".

పరిస్థితులలో, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద రెండు పిటిషన్లు దాఖలు చేశారు, వాటిని హైకోర్టు కొట్టివేసింది. హైకోర్టు ఆదేశాలను బట్టి దాని ముందు కేవలం రెండు అంశాలను మాత్రమే కోరినట్లు తెలుస్తోంది. మొదటిది, దావాల కోసం నియమించిన అధికారి నిర్ణయం మొత్తం రెవెన్యూ బోర్డుకు వెళ్లాలి మరియు ఒక్క సభ్యునికి కాదు మరియు రెండవది , దావాల కోసం నియమించిన అధికారి దావాను తిరస్కరించబడ్డారని సిఫార్సుల కంటే ముందు అప్పీలుదారుకు బోర్డు నోటీసు అందజేయాలి. మరియు ఇప్పుడు ఈ కోర్టు ముందు వాదించినట్లుగా, విచారణను అనుమతించారు.

మొదటి అంశం మా ముందు వాదించబడలేదు మరియు మూడవ సభ్యుడు ఈ కేసులను విచారించి పరిష్కరించగల సమర్థుడని హైకోర్టు నిర్ణయాన్ని అప్పీలుదారు అంగీకరించినట్లు తెలుస్తోంది. రెండవ అంశం మాత్రమే వాదించబడింది మరియు పరిగణించవలసిన అవసరం ఉంది. సహజ న్యాయ సూత్రాల పేటెంట్ ఉల్లంఘనను వివరిస్తూ అప్పీలుదారు తరపున శ్రీ ఎన్.సి. ఛటర్జీ ఈ కేసును వాదించారు. తనకు అనుకూలంగా వచ్చిన నివేదిక తిరస్కరించబడకముందే తన క్లయింట్ సరైన విచారణకు అర్హులని వాదించాడు మరియు కింది కేసులపై ఆధారపడ్డాడు: శివజీ నాథూబాయి వర్సెస్ ది యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (1), న్యూ ప్రకాష్ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ కో. లిమిటెడ్ వర్సెస్ న్యూ సువర్ణ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ కో. లిమిటెడ్ (2), నాగేంద్ర నాథ్ బోరా v. ది కమీషనర్ ఆఫ్ హిల్స్ డివిజన్ మరియు అప్పీల్స్, అస్సాం (3) మరియు గుల్లపల్లి నాగేశ్వరరావు v. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం, రోడ్డు రవాణా సంస్థ (4). ప్రత్యుత్తరంగా, Mr. ఎ.వి. విశ్వనాథ శాస్త్రి దావా తిరస్కరణ రాజ్యం యొక్క చర్య అని వాదించారు మరియు కొత్త సార్వభౌమ రాజ్యాన్ని పాత పాలకుడి బాధ్యతను అంగీకరించమని మున్సిపల్ కోర్టుల ప్రక్రియ ద్వారా బలవంతం చేయలేమని, అయితే కొత్త సార్వభౌమ రాజ్యం తాను ఎంచుకున్న విధంగా విచారణ చేయవచ్చు, అది హక్కుదారుని విచారణ చేయమని బలవంతం చేయదు. తన రీజాయిండర్‌లో, మిస్టర్ ఛటర్జీ వాదిస్తూ, కొత్త సార్వభౌమ రాష్ట్ర ప్రయోజనం కోసం ఆమోదించబడిన చట్టం ప్రకారం దావాలను ఆహ్వానించినప్పుడు, మరియు దావాలకు మద్దతుగా టెండర్ చేసిన సాక్ష్యాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు, రాష్ట్ర చర్యలు ముగిసిందని వాదించారు. దావాల కోసం నియమించిన అధికారి దావాలో రాష్ట్ర చర్యలు ముగిసిందని మరియు నివేదిక యొక్క ఏదైనా తదుపరి పరిశీలన అతను ఉదహరించిన కేసులలో ఈ న్యాయస్థానం ద్వారా నిర్దేశించిన సహజ న్యాయ నియమాలకు అనుగుణంగా ఉండాలి.

రాష్ట్ర చర్యలు అంటే ఏమిటి మరియు కొత్త సార్వభౌమాధికారం మరియు రాష్ట్ర సబ్జెక్ట్‌ల మధ్య వర్తించడం ఆగిపోయినప్పుడు

(1) [1960] 2 SCR 775.

(2) [1957] SCR 98.

(3) [1958] SCR 1240.

(4) [1959] SUPP. 1 SCR 319.

కొత్త సార్వభౌమాధికారికి స్వాధీనం, స్వాధీనం లేదా అప్పగించడం, ఈ కోర్టు యొక్క అనేక నిర్ణయాలకు సంబంధించినది. M/s లో. దాల్మియా దాద్రీ సిమెంట్ కో. లిమిటెడ్ v. కమీషనర్ ఆఫ్ ఇన్‌కమ్ టాక్స్ (1) మరియు సౌరాష్ట్ర వర్సెస్ మెమన్ హాజీ ఇస్మాయిల్ హాజీ (2), కొత్త సార్వభౌమాధికారి స్పష్టంగా లేదా పరోక్షంగా దావాను అంగీకరించకపోతే తప్ప, మునిసిపల్ కోర్టులకు ఈ విషయంలో

అధికార పరిధి లేదు. ప్రారంభించిన విచారణలో అలాంటి దశకు చేరినా అనేది పరిశీలించాల్సిన ప్రశ్న. నిస్సందేహంగా, ఇది రాష్ట్ర చర్యలలో భాగమని చేసిన అభ్యర్థన ప్రత్యేకంగా హైకోర్టు ముందు లేవనెత్తబడలేదు; కానీ, వాలే సింగ్ జీ జోరావర్ సింగ్ వర్సెస్ సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేట్ ఫర్ ఇండియా (3)లో జ్యుడీషియల్ కమిటీ ఎత్తి చూపినట్లుగా , నిజంగా ఎటువంటి అభ్యర్థన అవసరం లేదు. ఎక్స్‌ట్రా ప్రోవిన్షియల్ జురిస్టిక్షన్ యాక్ట్ కింద రూపొందించబడిన ఆర్డర్ నుండి , దావాలను విచారణ కోసం మాత్రమే స్వీకరించాలని కోరుతున్నారని మరియు అంగీకారం కోసం కాదని స్పష్టమైంది. ఇది కొత్త సార్వభౌమ రాజ్యానికి కట్టుబడి ఉండే ఆమోదించిన దావా మరియు అప్పుడు రాష్ట్ర చర్యలు ముగింపుకు వచ్చేది. కానీ ఒక దావాను తిరస్కరించే సార్వభౌమ హక్కును వినియోగించుకునే సమయం ఇంకా తెరిచి ఉంది. వాజే సింగ్ జీ కేసులో (3), కెప్టెన్ బకిల్ ద్వారా విచారణలు జరిగాయి మరియు 1868లో మళ్లీ విచారణలు జరిగాయి , రెండు విచారణలు దావాలను తిరస్కరించడానికి 16 సంవత్సరాల ముందు కొనసాగాయి మరియు తిరస్కరణలు రాష్ట్ర చర్యలుగా ఇప్పటికీ సమర్థించబడింది. శ్రీ ఎ. వి. విశ్వనాథ శాస్త్రి వాదనలో పేర్కొన్న రెండు కేసులలో వాజే సింగ్ జీ కేసు (3)పై ఈ కోర్టు ఆధారపడింది. అందువల్ల, ప్రభుత్వం దావాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి అనుమతించినప్పుడు లేదా వారి స్వంత అధికారి తన నివేదికను రూపొందించినప్పుడు , రాష్ట్ర చర్యలు ముగింపుకు వచ్చిందని చెప్పలేము. దావాల కోసం నియమించిన అధికారి మునిసిపల్ కోర్టులలో భాగం కాదు మరియు ప్రభుత్వం అతనికి విచారణను అప్పగించినప్పుడు పురపాలక న్యాయస్థానాల అధికార పరిధికి సమర్పించినట్లు చెప్పలేము. దావాల విచారణ హక్కుదారులకు రాష్ట్రానికి వ్యతిరేకంగా తమ దావాలను అమలు చేయడానికి పౌర హక్కును అందించినది కూడా చెప్పలేము. మా అభిప్రాయం ప్రకారం , విచారణ రాష్ట్రం ప్రయోజనం కోసం కాదు మరియు సంభావ్య హక్కుదారులపై హక్కులను అందించడం కోసం. దావాల కోసం నియమించిన అధికారి ప్రతికూలంగా నివేదించినప్పటికీ , అటువంటి ఆకస్మికత చాలా దూరంగా ఉండవచ్చు అయినప్పటికీ, ఏదైనా దావాను అంగీకరించడానికి ప్రభుత్వం ఎల్లప్పుడూ సిద్ధంగా ఉంటుంది. అదే విధంగా, దావాల కోసం నియమించిన అధికారి మంచిదని భావించినప్పటికీ , ప్రభుత్వం భిన్నమైన అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉన్న దావాను తిరస్కరించే ప్రధాన హక్కు ప్రభుత్వానికి ఉంది. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే, ప్రభుత్వం లేదా ప్రభుత్వంలోని కొందరు అధికారుల ఆమోదం పొందే వరకు , ప్రభుత్వాన్ని కట్టడి చేయాలని చెప్పవచ్చు , రాష్ట్ర చర్యలు ఇప్పటికీ తెరిచి ఉంది మరియు మా అభిప్రాయం ప్రకారం , ఈ సందర్భంలో అది అలానే అమలు చేయబడింది.

మిస్టర్. ఛటర్జీ కనీసం ఆర్డర్ యొక్క నాలుగు మూలల్లో , అప్పీలుదారుకు వినడానికి హక్కు ఉందని మరియు అతనికి సరైన అవకాశం ఇవ్వలేదని వాదించారు. మెంబర్, బోర్డ్ ఆఫ్ రెవెన్యూ , దావా సకాలంలో జరగడం గురించి కొంత సందేహాన్ని కలిగి ఉంటే , అతను పార్టీని విని ఉండవచ్చు. దావా

గుర్తించబడాలా వద్దా అని నిర్ధారించడానికి ఇది ప్రధాన విచారణ అని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. ఇది అప్పీలుదారు మరియు ప్రభుత్వానికి మధ్య ఏదైనా సమస్యపై విచారణ కాదు. జ్యూడీషియల్ విచారణ లేదా ట్రయల్ తీర్పునిచ్చే అదే కఠినతతో అటువంటి చర్యను నిర్ధారించడం అంటే విచారణను సివిల్ దావాగా మార్చడం. అప్పీలుదారుని దావాల కోసం నియమించిన అధికారి పూర్తిగా విన్నారు మరియు దావా గడువులోగా ఉందా అనేది మాత్రమే ప్రశ్న. అక్కడ కూడా, సభ్యుడు, బోర్డ్ ఆఫ్ రెవెన్యూ, దావా పరిమితిలో ఉందని తన వాదనకు మద్దతుగా అన్ని పత్రాలు మరియు వాదనలను సమర్పించాలని అప్పీలుదారుని కోరాడు మరియు ఆ మేరకు , అప్పీలుదారు తన అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉన్నాడు. మెంబర్, బోర్డ్ ఆఫ్ రెవెన్యూ మరియు ముందుకు వెళ్లి వైవా వోస్ హియరింగ్ ఇవ్వాలా అనేది పూర్తిగా ఆ అధికారి ఎంచుకోవాల్సిన విషయం మరియు అతనిని బలవంతం చేయడానికి చట్టం ప్రకారం ఏమీ లేదు. అప్పీలుదారుకు అలాంటి అవకాశం కల్పించి ఉండవచ్చునని మేము భావిస్తున్నప్పటికీ , ఇది అతనికి రిట్ కు అర్హమైన అంశం అని మేము చెప్పలేము.

(1) [1959] SCR 729.

(2) [1960] 1 SCR 537.

(3) (1924) LR 51 IA 357.

ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని , అప్పీళ్లు విఫలమవుతాయి మరియు తిరస్కరించబడ్డాయి. కానీ, కేసు పరిస్థితులలో, ఖర్చులకు సంబంధించి ఎటువంటి ఆర్డర్ ఉండదు.

అప్పీళ్లు కొట్టివేయబడ్డాయి.